

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO
ĮSTATYMO IX-1007 20 STRAIPSNIO PAKAITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Auganti infliacija, vis išliekantis dirbančiųjų skurdas, ypač regionuose verčia persvarstyti neapmokestinamojo pajamų dydžio (NPD) taikymo diapazoną. 2021 metų liepą Lietuvos bankas savo analizėje pateikė siūlymą pakelti NPD ir prilyginti jį minimaliai mėnesio algai (MMA). Minimalų atlyginimą Lietuvoje 2021 m. pavasarį uždirbdavo apie 170 tūkstančių šalies gyventojų.

Minimalus atlyginimas Lietuvoje leidžia patenkinti minimalius tik poreikius ir neleidžia taupyti didesnę išlaidoms, taigi žmones įtraukia į žemų pajamų spąstus, nes ištikus netikėtoms išlaidoms būtent mažiausias pajamas gaunantys žmonės yra verčiami skolintis.

Parengtas įstatymo projektas siekia prilyginti neapmokestinamąjį pajamų dydį minimalios mėnesio algos dydžiui. Tokiu būtu gaunantys mažiausias darbo pajamas žmonės nemokėtų gyventojų pajamų mokesčio ir tai padidintų jų pajamas. Šiuo momentu, augant infliacijai, šildymo, elektros ir dujų kainoms, tokie pokyčiai būtų labai aktualūs ir padėtų mažiausiai uždirbantiems šalies gyventojams.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Lietuvos Respublikos Seimo nariai Gintautas Paluckas, Rasa Budbergytė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu galiojančiame Lietuvos Respublikos Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme taikomas 400 eurų mėnesinis ir 4800 eurų metinis neapmokestinamasis pajamų dydis ir palaiptinai nykstantį NPD dydį uždirbant daugiau nei minimalias pajamas numatanti formulė. Šiuo metu galiojantis reguliavimas numato 645 eurų NPD dydį asmenims, kuriems nustatytas 0–25 procentų darbingumo lygis, arba senatvės pensijos amžių sukakusiems asmenims, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas didelių specialiųjų poreikių lygis, arba asmenims, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas sunkus neįgalumo lygis, o 600 eurų NPD dydis taikomas asmenims, kuriems nustatytas 30–55 procentų darbingumo lygis, arba senatvės pensijos amžių sukakusiems asmenims, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas vidutinių ar nedidelių specialiųjų poreikių lygis, arba asmenims, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas vidutinis ar lengvas neįgalumo lygis.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Įstatymo projektu NPD yra prilyginamas einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną galiojančiam MMA dydžiui. Įstatymo projektu koreguojama NPD dydžio nykimo formulė, naudojant koeficientą 0,29, kuris reikštų, kad NPD dydis projektuojant 2022 metų duomenis nebegaliotų nuo apytiksliai 30 000 eurų metinių darbo pajamų, taigi apytiksliai 1,5 vidutinių

mėnesio atlyginimo, taigi įtrauktų ir dalį vidurinės klasės atstovų. Įstatymo projektu koreguojami ir atskirties grupėms taikomi NPD dydžiai. Asmenims, kuriems nustatytas 0–25 procentų darbingumo lygis, arba senatvės pensijos amžių sukakusiems asmenims, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas didelių specialiųjų poreikių lygis, arba asmenims, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas sunkus neįgalumo lygis, taikomas mėnesio NPD yra prilyginamas 1,5 MMA dydžiui, o asmenims, kuriems nustatytas 30–55 procentų darbingumo lygis, arba senatvės pensijos amžių sukakusiems asmenims, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas vidutinių ar nedidelių specialiųjų poreikių lygis, arba asmenims, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas vidutinis ar lengvas neįgalumo lygis, taikomas mėnesio NPD yra prilyginamas 1,25 MMA dydžio.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Įstatymo projekto poveikio vertinimo negauta.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Priimtas įstatymas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilies verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Įstatymo įgyvendinimas turės teigiamos įtakos smulkiam verslui ir vartojimui.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Įstatymo įgyvendinimui nereikės priimti kitų teisės aktų.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projektas neprieštaruja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos bei Europos Sąjungos teisės aktų nuostatomis.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Centrinis mokesčių administratorius iki 2021 m. gruodžio 30 d. turėtų priimti šio įstatymo įgyvendinimui reikalingus lydimuosius teisės aktus.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Šie įstatymo pakeitimai biudžeto pajamas gali kainuoti biudžetui apie 200 milijonų eurų suma, tačiau didžioji pinigų paliekamų mažiausius atlyginimus gaunančių asmenų šeimų biudžetuose bus išleista vartojimui (per mėnesį, lyginant su 2021 m. galiojusių mokestiniu režimu - 70 eurų), o netiesioginę naudą, kaip pavyzdžiui išmokas, valstybės paramą, kurios nereikės teikti, per vartojimo mokesčius grįžtančias pajamas suskaičiuoti neturint viešai prieinamo ekonometrinio modelio yra neįmanoma. Taip pat šios lėšos yra tiesioginė kova su dirbančiųjų skurdu.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Įstatymo projekto rengimo metu nėra gauti specialistų vertinimai ir išvados.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Įstatymo projekto reikšminiai žodžiai: „pajamų mokestis“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Teikia
Seimo nariai